

Iako bi teritorija sa dvije trećine šuma, najvećim balkanskim jezerom, solilima i solanom trebalo da bude svojevrsna oaza, nelegalnim ljudskim aktivnostima sa jedne i nečinjenjem odgovornih resora vlade i i agencija sa druge strane ona postaje opasno mjesto za biljke i životinje, uključujući i zaštićene vrste.

Ris - najveća vrsta mačke u Evropi je nestala - iskorijenjena iz crnogorskih šuma. Ugrožene su rijetke i zaštićene ptice, zmije, ribe i jegulje, mekušci. Tome najviše doprinose krivolov i druge nelegalne aktivnosti ljudi, ali i neadekvatan odnos vlasti i blaga sudska praksa - pokazalo je istraživanje Centra za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG) i Monitora. Nabrojavanja pojedinačnih vrsta na čiju ugroženost ukazuju ekolozi nije potpun, jer u Crnoj Gori još nema „Crvene liste biljaka, životinja i gljiva“, spiska ugroženih vrsta kakav pravi Međunarodna unija za zaštitu prirode IUCN. Iz Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma su za CIN-CG/Monitor potvrdili da, prema Zakonu o zaštiti prirode ovu listu utvrđuje Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, uz objašnjenje da će se „u narednom periodu razmotriti mogućnosti obezbjeđivanja sredstava za ovu potrebu“. Iz Agencije su za CIN-CG/Monitor rekli da sa više puta tražili novac iz budžeta ali i od stranih donatora za ovaj projekat, za koji je, kako tvrde potrebno angažovati cjelokupan ekspertski kadar u Crnoj Gori. Do tada, na primjer, u Nacionalnom parku Skadarsko jezero ostaje dozvoljen lov na jegulju, ugroženu vrstu koja se nalazi na globalnoj Crvenoj listi.

U Crnoj Gori godišnje strada oko 200.000 ptica, nedavno su ponovo upozorili iz Centra za zaštitu i proučavanje ptica (CZIP). Ovo je podatak iz izvještaja BirdLife International „The Killing 2.0 - A view to a kill“, iz 2018. godine, u kome se navodi da se svake godine u Crnoj Gori ubije od 64.000 do 197.000 jedinki zaštićenih vrsta ptica. Kada je objavljen izazvao je vatrene reakcije i osporavanja lovačkih organizacija.

O neuređenoj oblasti svjedoče i vijesti o pronađenim zabranjenim lovačkim „čekama“ u parku prirode Ulcinjskoj solani, gnijezdilištu za više od 250 vrsta ptica, nedavno ubistvo mečke u Beranama, držanje vukova u dvorištu u podgoričkom naselju u Tološima, ubijena srna i lane.

Po biodiverzitetu, raznovrsnosti živog svijeta, Crna Gora predstavlja jedno od najznačajnijih područja Evrope, kaže za CIN-CG/Monitor biolog dr Bogić Gligorović. Na teritoriji Crne Gore, kako kaže, procentualno u odnosu na Evropu živi 70 odsto vrsta sisara, 75 odsto vrsta ptica, 50 odsto vrsta slatkovodnih i 79 odsto morskih vrsta riba, 30 odsto vrsta biljaka. Beskičmenjaci nijesu detaljno istraženi, ali se smatra da na teritoriji Crne gore živi oko 30.000 vrsta, a takođe je prisutan i značajan broj reliktnih i endemičnih vrsta.

Postojećim nacionalnim zakonodavstvom u Crnoj Gori zaštićene su 873 vrste: šest algi, 111 gljiva, 27 mahovina, dvije paprati, 272 biljke, devet sunđerica, sedam koralja, čest člankovitih

crva, 18 mekušaca, pet paukolikih zglavkara, četiri vrste rakova, 14 insekata, šest bodljokožaca, 11 riba, 16 vodozemaca, 26 gmizavaca, 298 ptica i 35 vrsta sisara. Iz Ministarstva ekologije su na pitanje CIN-CG/Monitora odgovorili da „ne postoje precizni podaci o stanju i broju svake od zaštićenih životinjskih vrsta“.

Koliko je stanje loše govori i podatak da o promjenama u brojnosti i strukturi populacija riba u Skadarskom jezeru detaljniji podaci i procjene nijesu objavljivane od 80-ih godina prošlog vijeka, navodi se u analizi Zaštita prirode u Crnoj Gori koju je objavio Green Home.

Podaci koji se godišnje ažuriraju su oni o brojnosti lovni životinja. Biolozi upozoravaju da se oni prikupljaju na osnovu procjene lovačkih udruženja, da se ne primjenjuju naučni metodi, te da nijesu pouzdani. A i razlikuju se. Podatke o brojnom stanju divljači i odstrjelju prikupljaju Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za zaštitu prirode i Monstat. Prema posljednjim dostupnim podacima za 2019. Monstat navodi da je brojno stanje vuka 601 a lisice 7.748, Agencija tvrdi – vukova ima 569, lisica 7.856.

Monstat navodi da je vukova u 2019. odstrijeljeno 31, lisica 1.163, Agencija 29 vukova i 1.190 lisica. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede odobren je odstrijel 181. vuka, a ubijen 31, dok je od odobrenih 1.824, ubijeno 1.233 lisica. Zečeva je, prema podacima Ministarstva, ubijeno 3.091, Agencija tvrdi 2.517, a Monstat 3.098.

Zakonom o divljači i lovstvu trajni zabran lova odnosi se na veliku lasicu, medvjede, srne, divokoze, košute, kao i na velikog tetrijeba i lještarku.

Da nije slučajeva koji poput ubijene mečke uznemire javnost pa krivolovci završe u pritvoru, prema presudama sudova krivolova gotovo i nema.

Prema podacima koje je CIN-CG/Monitor dostavio Osnovni sud u Podgorici u posljednjih pet godina donijete su dvije odluke zbog krivičnog djela nezakonit lov protiv tri osobe, od kojih je samo jedna osuđena uslovno. Donijeto je sedam odluka zbog krivičnog djela ubijanje i mučenje životinja i razaranje njihovog staništa. U jednoj, kojom su obuhvaćene tri osobe, jedna je osuđena na kaznu rada u javnom interesu. U ostalim, jedna osoba je kažnjena novčano, a ostali uslovno.

Na nivou Crne Gore zbog nezakonitog lova 2019. godine prijavljeno je 12 osoba, u 2018. godini deset, godinu ranije bilo ih je devet, podaci su Vrhovnog državnog tužilaštva.

Zakonom je za krivolov zaštićene vrste propisana zatvorska kazna od šest mjeseci do pet godina.

Od ukupno 127 sudskih slučajeva, između 2013. i 2018. godine, koji su uključivali slučajeve ilegalnog ubijanja životinja, zloupotrebe životinja i uništavanja staništa, više od pola – 84 slučaja je bilo u potpunosti odbačeno.

Prema pouzdanim informacijama CIN-CG/Monitora i pored zabrane ribolova na Skadarskom

jezeru i javnog poziva uprave ovog nacionalnog parka građanima da ne kupuju ribu u vrijeme zabrane, svakog vikenda nelegalno se izlovi stotine kilograma. Iz uprave NP Skadarsko jezero upozoreno je da je riječ o krivolovačkoj mafiji. Čuvarska služba NP, kako je saopšteno, nedavno je uhvatila dvije osobe na čamcu u kojem su bili akumulatori, i druga oprema koja se koristi za krivolov. Tužiteljka Ivana Petrušić-Vukašević, kako su naveli iz NP Skadarsko jezero, odlučila je da u tom slučaju nema elemenata krivičnog djela, uprkos činjenici da su u čamcima zatečeni akumulatori, pregovarač i sonde kojima se vrši krivično djelo, pa je dvojicu muškaraca oslobodila krivične odgovornosti, „što znači da će im sredstva za krivično djelo biti vraćena.”

Izvor: cin-cg.me